

ҚОҒАМДАСТЫҚТЫ ДАМУ ПРАКТИКАСЫНЫҢ ЖАЛПЫ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ СТАНДАРТТАРЫ

ҚЫСҚАША НҰСҚАУЛЫҚ

**WITHOUT COMMUNITY DEVELOPMENT
THERE IS NO SUSTAINABLE DEVELOPMENT**

2016 жылдың қазан айында Халықаралық қоғамдастықты дамыту қауымдастығы (IACD) сол жылы өткен Жыл сайынғы жалпы жиналыста IACD қоғамдастықты дамытудың жаңа анықтамасын қабылдағаннан кейін, IACD Оқыту және кәсіби даму комитеті қауымдастықтың мүшелеріне арнап қоғамдастықты дамыту бойынша нұсқаулық жасауды бастағандығы жайлы хабарлады. IACD Басқармасы осы жобаны әрі қарай жетілдіру үшін Шотландияның қоғамдастық оқыту және даму стандарттары жөніндегі кеңесімен (CLDSC) ынтымақтасуға келісті. IACD 2018 жылдың маусым айында Мейнута қаласында өткен IACD Халықаралық конференциясында қоғамдастықты дамытудың жалпы халықаралық стандарттарын ұсынды.

IACD, халықаралық кәсіби қауымдастық ретінде, тәжірибешілерге ақылы болса да, ақы төленбесе де, ортақ құндылықтарға негізделген қоғамдастық дамуының мақсаты туралы жалпы түсінікті қабылдауға ынталандыру маңызды деп санайды. IACD мақсаты практиканың не екенін ұжымдық түсінуге негізделген тәжірибенің жоғары стандарттарын сақтау болып табылады. IACD тиісті біліктіліктің маңыздылығын мойындағанымен, бұл кәсіпқойлықты біліктілікпен теңестірмейді.

Қоғамдастықты дамыту тәжірибесі

Қоғамдастықты дамыту практиканың қоғамды дамыту саласында қабылданған құндылықтар мен тәжірибелерді қолдануға тырысатын әр түрлі рөлдердегі және әр түрлі жағдайдағы адамдар жүзеге асырады: тікелей қоғамдастықты дамыту саласындағы мамандар деп аталатындар, сонымен қатар мәні бойынша бірдей нәрсені жасайтындар, бірақ шығармашылығының атауы басқа); әлеуметтік қорғау, ересектерге білім беру, жастармен жұмыс, денсаулық сақтау, экологиялық білім, экономикалық даму, қала құрылысы, қалпына келтіру, сәулет және т.б сияқты салалардың мамандарымен; өз қауымдастықтарындағы белсенді адамдар. Біз олардың барлығын «қоғамды дамыту мамандары» деп атаймыз және бұл терминді кеңінен қолданамыз.

IACD анықтамасын толығырақ қарастырайық

“Қоғамдастықты дамыту – ол қалалық немесе ауылдық жерлердегі жергілікті, тұлғалық немесе мүдделік бойынша қоғамдастықтарда адамдарды ұйымдастыру, оқыту және олардың мүмкіндіктерін кеңейту арқылы өкілетті демократияны, тұрақты дамуды, құқық, экономикалық мүмкіндіктерді, теңдікті және әлеуметтік әділеттілікті насихаттайтын іс-тәжірибеге негізделген мамандық және академиялық пән”.

Бұл анықтаманы негізгі құндылықтарды, мақсаттарды және жұмыс әдістерін бейнелеу ретінде қарастыруға болады.

A. Негізін қалаушы құндылықтар

Анықтаманың өзі қоғамдастықты дамытудың мақсаты жайлы тұжырымдаманы қамтиды:

Құқыққа, ынтымақтастыққа, демократияға, теңдікке, экологиялық және әлеуметтік әділеттілікке бейілділік.

B. Мақсаты

Анықтаманың өзі қоғамдастықты дамытудың мақсаты жайлы тұжырымдаманы қамтиды:

Өкілетті демократияға, тұрақты дамуға, құқыққа, экономикалық мүмкіндіктерге, теңдік және әлеуметтік әділеттілікке жету мақсатында қоғамдастықтармен жұмыс жасау.

Бұл жоғары деңгейлі мақсат тұжырымдамасы сапарды да, межелі пунктті де өлшеуге арналған үлгі ретінде пайдаланылуы мүмкін.

C. Орталық әдістер мен процестер

Анықтамада қоғамдастықты дамыту саласындағы практик-мамандары қабылдаған әдістер мен процестер нақты баяндалған: “өз қоғамдастығында адамдарды ұйымдастыру, оқыту және мүмкіндіктерін арттыру ...”.

D. Қатысушылар

IACD анықтамасында жергілікті болсын, тұлғалық немесе мүдделік болсын, өз қоғамдастығындағы адамдар деп айтылған. Демек, қоғамдастықты дамыту саласындағы практик-мамандардың жұмыс жасайтын басты топтар сол қоғамдастықта тұратындар болып табылатыны, және бұл қоғамдастықты дамудың негізі екені анық. Бірақ қоғамдастық көпіршікте болмайды. Ол үнемі үкіметтік мекемелердің, үкіметтік емес ұйымдардың, кәсіпорындардың, қызмет көрсетушілердің және шешімдер қабылдайтын тұлғалардың, саясаткерлердің және неғұрлым кең азаматтық қоғамның кең ауқымымен өзара әрекеттеседі.

Тақырыптар және негізгі бағыттар

Біз қоғамдастықты дамыту саласындағы тәжірибеде жиі кездесетін сегіз тақырыпты анықтадық. Бұлар негізгі сегіз бағытпен бірге төменде келтірілген. Әрбір негізгі тақырыпта қоғамдастықтың даму тәжірибешілері үшін басшылықты қамтамасыз ететін бірқатар практикалық тұжырымдар бар. Толығырақ Стандарттардың толық нұсқасынан білуге болады.

Тақырыптың аты	Тақырыптың сипаттамасы	Негізгі бағыттар
1-ТАҚЫРЫП: Құндылықтарды практикада пайдалану	Бұл тақырып барлық контекстердегі қоғамдастықты дамыту практикасының негізінде жатқан құндылықтарды, ол негізделген процестерді және одан туындайтын нәтижелерді түсінуге, және осы түсінікті практик өз контекстінде қолдануға бағытталған	Қоғамдастықты дамытудың құндылықтарын, процестерін және нәтижелерін түсініп, оларды берілген негізгі салалардың барлығында практика жүзінде пайдалану
2-ТАҚЫРЫП: Қоғамдастықтармен бірге жұмыс жасау	Бұл тақырып практик жұмыс жасайтын қоғамдастықтарды тануға, оларға әсер ететін мәселелерді түсінуге және оң өзгеріске қарай негіз салатын қарым-қатынас құруға бағытталған	Қоғамдастықтарды түсіну және олармен әрекеттесу, жеке тұлғалар және топтармен қарым-қатынас құрып, жалғастыру
3-ТАҚЫРЫП: Бірігіп жоспарлау	Бұл тақырып қоғамдастық қатысуды дамытуға және серіктестіктердің мүмкіндігін арттырып, оны сақтап қалу дағдыларын дамыту үшін қоғамдастықтар мен мекемелерді қолдауға бағытталған	Біріккен жұмысты және қоғамдастықтың қатысуын түсіну, дамыту және қолдау
4-ТАҚЫРЫП: Өзгерістерді ұйымдастыру	Бұл тақырып қоғамдастықтарға ұжымдық іс-қимыл жасауға және осыған қажетті дағдыларды дамытуға мүмкіндік беруге; және олардың ұжымдық іс-әрекеттері өзгерістер жасауға қажетті оң күш ретінде қолдау көрсетілетін контексті әзірлеуге бағытталған	Қоғамдастықтарға ұжымдық іс-қимыл жасау, өзінің ықпалын арттыру, ресурстарға қол жеткізу және басқару мен қызмет көрсетуге қатысу мүмкіндігін беру
5-ТАҚЫРЫП: Өзгерістерді зерттеу	Бұл тақырып қоғамдастықтардағы адамдардың және олардың өзгерістер мен даму саласындағы басымдықтарын қолдау үшін олармен жұмыс істейтін практик-мамандарды оқытуға жәрдемдесуге бағытталған	Әлеуметтік өзгеріс енгізу үшін адамдар мен ұйымдардың бірге оқуына қолдау көрсету
6-ТАҚЫРЫП: Алуан түрлілік пен инклюзивтілікті	Бұл тақырып практиканың негізгі аспектілері ретінде әралуандықты мойындауға және инклюзивтілікті қолдауға бағытталған	Әралуандықты қолдайтын мойындап, құрметтейтін және инклюзивтілікті насихаттайтын практиканы, саясатты, құрылымдар мен бағдарламаларды әзірлеу және жүзеге асыру
7-ТАҚЫРЫП: Басшылық пен инфрақұрылым	Бұл тақырып қоғамдастықтағы және қоғамдастықпен бірге басшылықтың мүмкіндіктерін кеңейтуге және қоғамдастықты дамыту мен тұрақты әлеуметтік өзгеріс инфрақұрылымын әзірлеуге бағытталған	Қоғамдастықты дамытудың ұйымдық дамуы мен инфрақұрылымын қолдау және оңтайландыру, басшылық мүмкіндіктерін арттыруды насихаттау және қамтамасыз ету
8-ТАҚЫРЫП: Саясат пен практиканы әзірлеу және жетілдіру	Бұл тақырып саясат пен практиканы тарату үшін біріккен бағалаудан және өзекті сыртқы факторлардан алынған дәлелдерді қолдануға бағытталған	Стратегиялық және жұмыс тәжірибесін қолдану үшін бағалау әдіснамасын пайдалана отырып, қоғамдастықтарды дамыту бойынша практика мен саясатты әзірлеу, бағалау және қолдану

Халықаралық стандарттарды қалай қолдануға?

Стандарттар біріге отырып нәтижелерді анықтауға және процесті қалыптастыруға жәрдемдесетін нұсқаулық ретінде қолданыла тұрып, сонымен қоса оларды сыни талдауға да қолданыла алады. Басқаша айтқанда, олар іс-әрекетті жоспарлау, жүзеге асыруға және оған шолу жүргізуге және оқу процесіне қолдау ретінде пайдаланылуы мүмкін.

Осылайша, оларды қоғамдастықты дамыту саласындағы практик-мамандары көптеген мақсатта пайдалана алады:

- қоғамдастықты дамытудың не екендігі жайлы жалпы түсінікті қалыптастыруда
- қоғамдастықты дамытудың негізін құрайтын құндылықтарды насихаттауда
- практиканы жетілдіруде
- теория мен саясатта пайдалануда
- академиялық және практикаға негізделген оқуды қалыптастыруда

Біз оларды қоғамдастықты дамыту саласындағы практик-мамандары қолдап, ұлттық стандарттар мен базалық элементтері бар елдерде өзара толықтырушы негізде, сондай-ақ ұлттық стандарттар әзірленбеген елдерде басқарушы ресурс ретінде пайдаланылатын болады деп үміттенеміз.

Стандарттар жобасы бойынша консультация процесінің бір бөлігі ретінде, біз осы стандарттардың қалай пайдаланылатындығына қатысты нақты идеялар сұрадық. Төменде осы идеялар келтірілген:

- Жаһандық және жергілікті контекстерде, қоғамдастықтар ішінде және арасында, сондай-ақ түрлі мекемелер мен ұйымдар арасында қоғамдастықты дамытудың мақсаттарын, құндылықтарын және негізгі салаларын талқылау
- Әр түрлі контекстердің әр түрлі елдердегі/қоғамдастықтардағы практиканың жалпы салаларына қалай әсер ететінін көрсетуге

көмектесетін ресурстарды әзірлеу

- Халықаралық желілерді қолдау және практика үлгілерімен және тәжірибесімен алмасу
- Қоғамдастықтарды дамытудың негізгі мақсаттары мен құндылықтары туралы қоғамдастықтар мен ұйымдарда жалпы түсіністікті қалыптастыру
- Ұжымдық іс-әрекеттер мен мүмкіндіктерді құрайтын біріге жоспарлау мен қоғамдастықты иелену туралы талқылауларды қолдау
- Қоғамдастықты дамыту саласындағы практик-мамандарын алдын ала және өндірістен қол үзбей оқыту және білім беру жүйесінің жобасын пайдалану
- Рефлексивті практиканың өзін-өзі бағалау құралдарын әзірлеу
- Практиканы дамытуды қолау үшін Стандарттардың қалайша қолданылып жатқандығы жайлы «саладағы» тәжірибеден алынған мысалдарды, бәлкім әрбір негізгі сала бойынша, және ортақ тақырыптар бойынша халықаралық мысалдарды таратуды қолдау
- Білім беру және оқыту бағдарламаларына енгізу үшін халықаралық ресурстарды дамыту – практикамен байланысты даулар мен мәселелерді анықтау
- Оқыту және оқу ресурстарының IACD Жаһандық қоғамдастықты дамыту бойынша пікір алмасу қорын (GCDEX) пайдалану
- Қоғамдастықты дамыту практикасының аспектілерін зерттейтін халықаралық зерттеулер мен ғылыми білімді дамыту үшін «жалпы базаны» қамтамасыз ету

IACD және Жалпы Халықаралық стандарттардың толық нұсқасы туралы қосымша ақпарат алу үшін бізге хабарласыңыз:

t:+44 141 248 1924 e: info@iacdglobal.org | www.iacdglobal.org

 [facebook.com/IACDglobal/](https://www.facebook.com/IACDglobal/) [@IACD_global](https://twitter.com/IACD_global) [@IACDglobal](https://www.instagram.com/IACDglobal)

 [International Association for Community Development](https://www.linkedin.com/company/iacd/)

IACD мүшесі болудың жолын білу үшін біздің веб-сайтқа кіріңіз:

www.iacdglobal.org/join-us/

